

MANO

23 programos nuo šeštadienio iki penktadienio

2021 10 16-22

Platinamas su „Šiaulių naujienomis“

Tiražas 7 049

Tarptautinio ekslibrisų konkurso parodos atidarymas

eksponuojami parodose ne tik Trakuose, bet ir kitose šalies institucijose. Išleistas 216 geriausių konkurso darbų katalogas. Vertinimo komisijos sprendimu, trys geriausi profesionalūs menininkai apdovanoti I–III premijomis. Kiti trys geriausi, kūrę tradicinėmis grafikos technikomis, ir trys autoriai, kurie sukūrė darbus, taikydami naujas technologijas, autorines technikas, kompiuterinę grafiką, įvertinti 1–3 laipsnio diplomais, 15 autorių apdovanoti laureato diplomais, tarp jų – penki vaikai ir moksleiviai. Dėl mažo ekslibrisų skaičiaus vertinimo komisija neturėjo galimybės nominuoti laimėtojų pagal amžiaus grupes.

Konkurso organizatoriai tikėjosi didesnio dalyvių skaičiaus, aktyvesnio vaikų ir moksleivių, dailės mokyklų ugdytinių dalyvavimo. Tačiau... Visą pasaulį sukretusi COVID-19 pandemija apribojo vaikų ir mokinių galimybes dirbti pritaikytose dailės studijose, trūko „gyvų“ susitikimų su dailės pedagogais – mokymas ilgą laiką vyko nuotoliniu būdu. Atrenkant geriausius darbus, ypatingas dėmesys skirtas tradicinių grafikos technikų taikymui, profesionaliam darbų atlikimui, naujų technologijų, kompiuterinės grafikos pritaikymui, kūrybiškumui, kūrinių originalumui, vienaaragio vaizdavimui Trakų Pusiasalio pilies istorijos ir kultūros kontekste.

Dauguma konkurso dalyvių ieškojo konkrečių nuorodų į minimo vienaaragio simbolio bei to laiko realijas. Tačiau didelė dalis konkurso dalyvių painiojo dvi Trakų miesto pilies ir pasirinko artimiausią ir galbūt jiems žinomiausią Trakų Salos pilies vaizdą. Su menkiausiu pažįstamu Pusiasalio pilies vaizdu sukurtų ekslibrisų mažiau. Nemažai autorių savo kūrinius skyrė garsiems gobelenams su mergele ir vienaaragiu, daugelyje jų vaizduojami neatsiejami nuo Trakų istorijos ir kultūros simboliai: vanduo, kunigaikščiai, architektūra, viduramžių ornamentika ir kiti. Vienaaragio ženklas atkartojama vienaaragio apkalo formą arba panašėja į arklį ar ožį, vietoj rago įkomponuojamas kalavijas. Maža ekslibriso erdvė tik keletą autorių paskatino kondensuoti mintį, išreikšti ją lakonišku, ženkliniu vaizdu.

Nepaisant pandemijos, konkursas įvyko ir turi svarbią išliekamąją vertę. Išleistas geriausių darbų dvikalbis albumas – kata-

logas bus platinamas Lietuvoje ir užsienyje. Katalogą gavo visi konkurso laimėtojai. Sukurta labai patraukli katalogo meninė daugiafunkcė idėja: 24 konkurso laimėtojų ekslibrisai-atvir-laiškiai išspausdinti ant storesnio popieriaus su perforacija. Sukurta galimybė patikusį atviruką gražiai išplėsti iš katalogo ir, įrašius savo įrašą, išsiųsti paštu. Taip sukurama pridėtinė katalogo vertė ir skatinama naudoti simbolių kalbą: paštu – taip, kaip atkeliavo darbai į Trakų istorijos muziejų, – išsiųsti „ekslibrisinę“ žinutę. Šio projekto geriausios idėjos bus perkeltos į kitas erdves: kuriamas vaizdinis turinys komunikacijoms, gaminami neturintys analogų ir Trakų istorijos muziejų reprezentuojantys naujoviški produktai.

Trakų istorijos muziejui svarbus šio konkurso integralumas. Pusiasalio pilies pietvakariniam bokšte planuojama įkurti edukacijų centrą. Čia veiks trumpalaikės parodos. Ekslibrisų kolekcijos kėpijos bus panaudotos su knygos istorija susijusioje edukacinių veiklų programoje „Knygos kelias“. Tai bus vertinga vaizdinė medžiaga, iliustruojanti edukacines veiklas ir mokymus, taip pat kuriantis pridėtinę vertę, tampant aktyviu formaliojo ir neformaliojo švietimo bei mokymosi visą gyvenimą proceso dalyviu, bendradarbiaujant su švietimo įstaigomis, pilietinėmis ir bendruomeninėmis organizacijomis. Svarbus ir ekonominis veiksnys. Ekslibrisų konkurse išpopuliarėjęs vienaaragio simbolis vėliau bus naudojamas kuriant Pusiasalio pilį reprezentuojančius suvenyrus ir didins

muzejiaus patrauklumą. Vienaragis suteikia tikėjimo stebuklais, švarumo, magijos, skais-tumo, švelnumo, intuityvaus žinojimo simbolinę prasmę ir dėl to visame pasaulyje yra itin sėkminga rinkos prekė.

Vis intensyviau elektroninių (skaitmeninių) technologijų plėtrai bei galimybėms, konkuruojant su „spausdintu žodžiu“, knygos ženklo – ekslibriso – aktualumas bei meninės, kultūrinės vertės svarba išlieka nepakitusi. Ekslibrisai liks konkurso organizatoriui – Trakų istorijos muziejui ir bus saugomi muzejiaus dailės rinkinyje. Salos pilyje surengta konkurso nugalėtojų paroda – tai meno kūrinių, atliktų tradicinėmis grafikos technikomis, bei jų individualaus stiliaus ir naujų išraiškos priemonių, technikos naujovių pademonstravimas. Vėliau paroda galės būti pristatoma ir kitose Lietuvos ir užsienio viešosiose erdvėse. Muzejiaus interneto svetainėje bus sukurta virtuali paroda.

Šis konkursas svariai prisidės prie knygos ženklo puoselėjimo ir populiarinimo, suteiks naujų kūrybinių impulsų ir įkvėpimo, skatins aktyvesnį Lietuvos ir užsienio mažosios grafikos kūrėjų bendradarbiavimą. Viliamės, kad organizuotas konkursas prisidės ir prie teigiamo požiūrio į nacionalinę istoriją ir kultūrą formavimo, tautinių vertybių puoselėjimo, išplės kultūrinį ir istorinį akiratį. Konkursas padės kurti Lietuvos, kaip modernios ir kūrybingos valstybės, įvaizdį Europoje ir visame pasaulyje.

Projekto kuratorė – Trakų istorijos muzejiaus restauratorė Renata Mečkovskienė

Paroda veiks iki spalio 31 d.

Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos III a. galerijoje atidaryta tarptautinio ekslibrisų konkurso „Trakų Pusiasalio pilis: vienaaragis – kultūrinio, istorinio paveldo simbolis“ laureatų paroda.

Ekslibrisas, XV a. atsiradęs kaip knygos meno dalis, kaip leidinio savininką nurodantis ženklas, XXI a. yra šiek tiek nutolęs nuo pagrindinės paskirties ir dažnai skiriamas istorinės atminties, kultūros, iškilų asmenybių, dabarties gyvenimo aktualijoms įprasminti talpia menine, poetine, alegorine kalba. Visame pasaulyje ekslibrisai, populiariausi parodose, konkursuose, kolekcininkų kongresuose, išlieka svarbia kultūros komunikacijos priemone.

Trakai 2020 m. buvo paskelbti Lietuvos kultūros sostine. Mieste organizuota daug kultūrinių ir edukacinių renginių. Prisidėdamas kultūrinėmis iniciatyvomis, Trakų istorijos muziejus vykdė projektą ir nuo sausio 8 dienos paskelbė tarptautinį ekslibrisų konkursą „Trakų Pusiasalio pilis: vienaaragis – kultūrinio, istorinio paveldo simbolis“, surengė laureatų parodą ir išleido katalogą. Tarptautinį ekslibrisų konkursą muziejus rengė ketvirtą kartą. Paskutinio konkurso tema skirta Trakų Pusiasalio pilies įvaizdžiui gerinti ir pasirinktam simboliui įprasminti. Unikalus, galbūt analogo neturintis radinys pasirinktas Pusiasalio pilies simboliu todėl, kad vienaaragio apkalo radimo vieta sutampa su populiaria vieta.

Konkurso vizija – visuomenę vienijanti kūrybinė istorinė iniciatyva, kurios metu pasaulio dailininkai, vaikai ir moksleiviai buvo kviečiami sukurti ekslibrisus su vienaaragio simboliu. Šie ekslibrisai skirti Trakų Pusiasalio pilies architektūriniam kompleksui ir su šia vietoje susijusioms asmenybėms. Paskelbta konkurso tema buvo iššūkis paieškoti vienaaragio ir Trakų Pusiasalio pilies sąsajų, mistifikuoti ir apibendrinti mintis kuriant knygos ženklą, atsigręžiant į Lietuvos ir Trakų miesto istoriją. Konkursui pasibaigus, Trakų istorijos muzejiaus direktorės Alvygos Zmejevskienės vadovaujama vertinimo komisija iš 199 konkursantų (111 profesionalių dailininkų, 88 vaikų ir moksleivių) pateiktų 395 ekslibrisų atrinko 261 geriausių darbą. 144 profesionalų ir 77 geriausių vaikų ekslibrisai bus

„Šiaulių naujienų“ leidinys

Mano TV

Leidžiamas šeštadieniais.

Aušros alėja 48, Šiauliai
Sąskaitos Nr.
LT084010051003388947
„Luminor“ bankas, banko kodas 40100
Įmonės kodas 144342654
PVM mokėtojo kodas
LT443426515
ISSN 2335-7754
Redaktorė
Romualda Urbonavičiūtė
Korespondentai –
(8 41) 39 95 36
Reklama – 8 650 70 561
Spausdino Polska Press Sp. z o.o.,
Domaniewska 45, 02-627,
Varšuva, Lenkija

